

ဓမ္မလမ်းတရားစဉ်

အဘိဓာင်းရုံ

နှင့်

အနေအင်းရုံ

ဒေါက်တာစိုးလွင်(မန္တလေး)

“ဝိသုဒ္ဓိမဂ်”

ဓမ္မလမ်း၊ ဝိပဿနာသင်တန်း

“နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ”

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ မိဘ၊ ဆရာတို့အား
ဤဓမ္မစာစုဖြင့် ရှိသေစွာ ကန်တော့ပါ၏။

အသိဆင်း ရှေ့နှင့်အရှေ့ဆင်း ရှေ့

ဒေါက်တာ စိုးလွင် (မန္တလေး)

‘ဝိသုဒ္ဓိမဂ်’

ဓမ္မလမ်းဝိပဿနာသင်တန်းအတွက် ထုတ်ဝေသည်။

‘တကောင်းကျောင်းတိုက်’

(၆၂-လမ်း၊ ၂၂-၂၃လမ်းကြား၊ မန္တလေး)

အဆိဆင်း ရှေ့နှင့်အရှေ့ဆင်း ရှေ့

မြတ်စွာဘုရားဆုံးမခဲ့တာတွေက ဒုက္ခခပ်သိမ်းချုပ်ငြိမ်းဖို့ပါပဲ။ ဒုက္ခခပ်သိမ်းငြိမ်းတာကိုပဲ နိဗ္ဗာန်လို့ခေါ်တာပါ။ **‘နိဗ္ဗာန်’**ဆိုတာ ဘာလဲလို့ မေးကြတယ်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ နာမည်တစ်ခုပါ။ **‘ဒုက္ခခပ်သိမ်းချုပ်ငြိမ်း’**တာကိုပဲ အမည်ပေးထားတာပါ။ မေးတဲ့သူကိုလည်း ဒုက္ခလို့ချင်လားလို့ မေးကြည့်ပါ။ ဒုက္ခကို ဘယ်သူမှ မလိုချင်ပါဘူး။ ဒါဆိုရင် **‘နိဗ္ဗာန်ကို သတ္တဝါအားလုံး’** အလိုရှိကြတာပါပဲ။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ

အားလုံးပြည့်စုံတဲ့ နေရာတစ်ခုမဟုတ်သလို ဘာမှ မရှိတာလည်းမဟုတ်ပါဘူး။ **‘ဗုဒ္ဓ’**ဘာသာနဲ့သာဆိုင် တာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒုက္ခမရှိအောင် ဒုက္ခ ဆင်းရဲတွေကို ဘယ်လိုပယ်ရှားရမယ်လို့ မြတ်စွာ ဘုရားက **‘သတ္တဝါအားလုံး’**အတွက် လမ်းညွှန်သွား တာပါ။ အဲဒါကိုလိုက်နာကျင့်သုံးရင် ဒုက္ခခပ်သိမ်း ငြိမ်းပါတယ်။ ဒုက္ခငြိမ်းတာကိုပဲ နိဗ္ဗာန်လို့ ဆိုပါတယ်။

နောက်တစ်ခုက **‘ပညာ’**ဆိုတာဘာလဲလို့ မေးကြည့်ပါ။ စာပေအနေနဲ့ **‘အမှားအမှန်’**ကိုခွဲခြား သိတာ ပညာလို့ဆိုတယ်။ ဒါပေမဲ့ တကယ့်လက် တွေမှာတော့ **‘လောကီပညာ’**က ဆင်းရဲကိုသက်သာ စေတယ်။ **‘လောကုတ္တရာပညာ’**ကမှ ဆင်းရဲအားလုံး ငြိမ်းတာပါ။ လောကမှာ ပညာတတ်ရင် ဆင်းဆင်း ရဲရဲ မနေရဘူးလို့ ကျောင်းနေတုန်းက မိဘတွေက ဆုံးမတယ်။ မင်းတို့ပညာမတတ်ရင် ပင်ပင်ပန်းပန်း

ရှာရမယ်၊ ဆင်းဆင်းရဲရဲနေရမယ်၊ ပညာတတ်
 အောင်သင်လို့ ဆုံးမပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဆင်းရဲအကုန်
 တော့မလွတ်ဘူး၊ ပညာတတ်ပေမဲ့လဲ ပူရပင်ရ၊
 ကြောင့်ကြရ၊ ငိုကြွေးရ၊ စိတ်ဆင်းရဲရနဲ့ အို-နာ-သေ
 ဆင်းရဲကလည်း မလွတ်ပါဘူး၊ လောကီပညာက
 ဆင်းရဲသက်သာရုံပဲ၊ မြတ်စွာဘုရား သင်ပေးတဲ့
 လောကုတ္တရာပညာကမှ **‘လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ’**
 ဆိုတဲ့ **‘ကိလေသာ’**ဆင်းရဲရော၊ **‘အို-နာ-သေ’**ဆိုတဲ့
‘ခန္ဓ’ဆင်းရဲရော ဆင်းရဲဟူသမျှ အကုန်လွတ်တာပါ။

ဒီတော့ ပိုက်ဆံမရှိရင် ဆင်းရဲတယ်၊ တဲနဲ့
 နေရင် ဆင်းရဲတယ်၊ စားစရာမရှိရင် ဆင်းရဲတယ်၊
 ဗိုက်ဆာလို့ဆင်းရဲတာက သိသာတယ်၊ တဲနဲ့နေလို့
 ဆင်းရဲတာက မြင်သာတယ်၊ **‘အနေဆင်းရဲ’**တာကို
 စားစရာတွေ ဝတ်စရာတွေ သုံးစရာတွေ ပေးနိုင်
 တယ်၊ အနေဆင်းရဲတဲ့သူက မရှိမှန်းလည်း သိတယ်။

မရှိရင် တောင်းရကောင်းမှန်းလည်းသိပါတယ်။
‘အသိဆင်းရဲ’တဲ့သူက အသိဆင်းရဲမှန်းလဲမသိဘူး။
မသိတော့ သိအောင်လုပ်ရကောင်းမှန်းလည်း မသိ
တော့ဘူး။ အသိဆင်းရဲက မထင်ရှားတော့ သိဖို့ကို
ခက်နေတာပါ။

အသိဆင်းရဲနဲ့ အနေဆင်းရဲကို ကျွန်တော့
စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လိုပေါ်လာလဲဆိုတော့ ခရီးတစ်ခု
သွားတုန်း လမ်းဘေးမှာ တဲလေးတွေ တွေ့တယ်။
ကျွန်တော့စိတ်ထဲမှာ ဩော်-အနေဆင်းရဲတာက
မြင်သာတယ်။ တဲလေးတွေနဲ့ နေရတယ်။ ဒါပေမဲ့
အဲဒီအနေဆင်းရဲတဲ့လူတွေ သွားမေးကြည့်ရင်
အသိက ပိုဆင်းရဲနေမယ်လို့ စိတ်ထဲမှာပေါ်သွား
တယ်။ အဲဒီမှာ အနေဆင်းရဲနဲ့ အသိဆင်းရဲဆိုတဲ့
ဆင်းရဲနှစ်မျိုးကို သွားတွေ့တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းတာ (၂)ခု

ပဲရိုတယ်၊ ‘**ဗောဓိပင်နဲ့ရွှေပုလ္လင်**’မှာ ကိလေသာ ဆင်းရဲချုပ်တယ်၊ ‘**ကုသိနာရုံ အင်ကြင်းတော**’မှာ ခန္ဓဆင်းရဲချုပ်တယ်၊ ဒီတော့ အဲဒီ (၂)ခုကို ပြန် ကြည့်ရင် ‘**ခန္ဓဆင်းရဲ**’ဆိုတာ ‘**အနေဆင်းရဲ**’တာပဲ၊ ခန္ဓာရနေတာကိုက ဆင်းရဲနေတာ၊ မြတ်စွာဘုရား ရထားတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကလည်း ဆင်းရဲတာပဲ၊ မြတ်စွာဘုရား တရားတွေဟောရင် ကြာလာတော့ ခါးတွေညောင်းလာတာ အနေဆင်းရဲတာပဲ။

ပါဝါပြည်ကနေ ကုသိနာရုံကို ကြွတဲ့အခါမှာ ဝမ်းတော်လားတယ်၊ တအားဆင်းရဲတယ်၊ ရေတွေ ငတ်တယ်၊ ရေငတ်လွန်းလို့ အရှင်အာနန္ဒာကို လှည်းအစီးငါးရာဖြတ်သွားတဲ့ ချောင်းထဲကရေကို သွားခပ်ခိုင်းတယ်၊ အရှင်အာနန္ဒာလည်း ရေတွေ နောက်နေတော့ မြတ်စွာဘုရားကို မဘုန်းပေးစေချင် ဘူး၊ ရှေ့နားရောက်မှ ဘုန်းပေးပါဘုရားလို့ လျှောက်

တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက သွားခပ်တော့လို့ သုံးကြိမ် သုံးခါ မိန့်ကြားမှ အရှင်အာနန္ဒာ ရေသွားခပ်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့တန်ခိုးတော်နဲ့ ရေက ကြည်သွားပါတယ်။

ပြောချင်တာက ခန္ဓာဆင်းရဲက အနေဆင်းရဲ တာပဲ၊ **‘အသိဆင်းရဲ’**တယ်ဆိုတာ **‘အဝိဇ္ဇာ’**ပိတ် ဖုံးနေလို့ အသိဆင်းရဲနေတာ၊ အဝိဇ္ဇာပိတ်ဖုံးနေတဲ့ အသိဆင်းရဲကို **‘ဗောဓိပင်နဲ့ရွှေပုလ္လင်’**မှာ အပြီး ပယ်ခဲ့တယ်၊ ခန္ဓာဆင်းရဲကိုတော့ **‘ကုသိနာရုံ’**မှာ အပြီး ပယ်သွားတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဉာဏ် ထဲမှာ **‘အသိဆင်းရဲနဲ့အနေဆင်းရဲ’**ဆိုတာ **‘ဗောဓိပင်နဲ့ ကုသိနာရုံ’**အထိ မစဉ်းစားခဲ့မိဘူး။

ဒီလိုထင်ရှားတဲ့ **‘ဆင်းရဲ’**တွေကို ကျွန်တော် တို့ ဉာဏ်မှာ ပေါ်လွင်မနေဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ရှာဖွေတဲ့မီးက အားမကောင်းသေးလို့ပါ၊ ကောင်း

ကောင်း မလင်းဘူး၊ ကိုယ့်ရဲ့သတိ-ဝီရိယ-သမာဓိ အားတွေက မှိန်နေတယ်၊ စိတ်ထဲမှာ နီဝရဏတရား တွေက ဖုံးလွှမ်းနေတယ်။ နီဝရဏတရားဆိုတာ ဟိုဟာလုပ်ချင် ဒီဟာလုပ်ချင် ဟိုသွားချင် ဒီသွား ချင်နေတာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့မှာ အလုပ်တွေ အများကြီးဖြစ်နေတော့ ဉာဏ်ထဲမှာ ရှင်းလင်းမနေဘူးပေါ့၊ အဝိဇ္ဇာအမှောင် ဖုံးနေတယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ဘာကိုလမ်းညွှန်ခဲ့တာ လဲဆိုရင် ခန္ဓာကြောင့်ဖြစ်တဲ့ **‘အနေဆင်းရဲ’**ရော ကိလေသာကြောင့်ဖြစ်တဲ့ **‘အသိဆင်းရဲ’**ရော ဆင်းရဲ နှစ်မျိုးစလုံး **‘ချုပ်ရာငြိမ်းရာ’**ကိုပြခဲ့တာပါ။ အနေ ဆင်းရဲဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းဖို့ရာ အဓိက ဘာလဲဆိုတော့ အသိဆင်းရဲပယ်ဖို့ဆိုတာကို မမြင် နိုင်ဘူး၊ **‘အသိဆင်းရဲ’**ဆိုတာ အရှုတရားဖြစ်တဲ့ **‘ရုပ်နာမ်’**ကို မမြင်အောင် ဖုံးထားတဲ့ **‘အဝိဇ္ဇာ’**ပါပဲ။

‘အဝိဇ္ဇာ’ကိုပယ်ဖို့ရာ လက်တွေ့မှာ **‘သတိ ပဋ္ဌာန်’**သာ တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်းဆိုပြီး မြတ်စွာဘုရားက လမ်းညွှန်ခဲ့ပေမဲ့လဲ ကျွန်တော်တို့ ဘဝထဲမှာ သတိနဲ့ မကျက်စားနိုင်သေးဘူး၊ စာလို မဟုတ်ဘဲနဲ့ တကယ့်လက်တွေ့ဘဝနဲ့ဆက်စပ်ပြီး ဉာဏ်မှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ တွေးမှာ **‘ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်’**တွေကို မသိနိုင်အောင် ဖုံးပိတ်ထားတဲ့ **‘အဝိဇ္ဇာကိုသတိ’**နဲ့ပယ်ရှားတာပါ။ အဲဒါ **‘အသိ ဆင်းရဲ’**ကို ပယ်တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဉာဏ်မှာ အသိဆင်းရဲပယ်တာကို အဲဒီလို ပေါ်လွင်မနေဘူး၊ သူများကိုပြောတဲ့အခါမှာလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သဘောပေါက်အောင် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ထိထိမိမိ မပြောနိုင်သေးဘူး၊ ဒီတော့ ရုပ်နာမ်ကို မမြင်အောင် ဖုံးပိတ်ထားတဲ့အဝိဇ္ဇာကို သတိနဲ့ပယ်တာဟာ အသိ

ဆင်းရဲကို ပယ်တာပါပဲ။ **‘အသိဆင်းရဲ’**ကိုပယ် နိုင်သွားရင် **‘အနေဆင်းရဲ’**လည်း ငြိမ်းသွားပါတယ်။

အသိဆင်းရဲနဲ့ အနေဆင်းရဲကို စာပေလိုက ကိလေသာဆင်းရဲနဲ့ ခန္ဓာဆင်းရဲပေါ့။ ကိလေသာ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းသွားတာကို **‘သဉ္ဇပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်’** လို့ဆိုတယ်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုပေမဲ့ ဒီခန္ဓာကြီးကြွင်းကျန်နေ သေးတယ်။ နိဗ္ဗာန်တော့ နိဗ္ဗာန်ပဲ။ သ-ဆိုတာ အကြွင်း အကျန်၊ ဥပမိဆိုတာ ဒီရုပ်ခန္ဓာကြီးဆိုတော့ ခန္ဓာ အကြွင်းအကျန်ရှိနေသေးပေမဲ့ ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်တော့ရပါပြီ။ ခန္ဓာပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတဲ့အခါကျမှ **‘အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်’**လို့ ဆိုပါတယ်။ ခန္ဓာဒုက္ခ ဆင်းရဲတွေပါ အကုန်ချုပ်ငြိမ်းသွားတာပါ။

ဒီတော့ ဒုက္ခခပ်သိမ်းချုပ်ငြိမ်းဖို့ဆိုတာ အသိဆင်းရဲဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာကို ဖယ်ရှားနိုင်ဖို့ပါပဲ။ ရုပ်နာမ်ကို ကျွန်တော်တို့ တကယ်သိမြင်အောင် နှလုံး

သွင်းရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီရုပ်နာမ်ကို နှလုံးသွင်း
ဖို့ဆိုတာက အားလုံးသင်ပြီးပါပြီ။ ရုပ်နာမ်ကို
ဘာကြောင့် မမြင်နိုင်တာလဲဆိုရင် ရှေ့စိတ်ပြီး
နောက်စိတ်မှာ **‘သတိ’**ကပ်ပြီး မလိုက်နိုင်သေးလို့ပါ။

မြင်၊ ကြား၊ နံ၊ စား၊ ထိ၊ တွေးဆိုတဲ့ **‘ရှေ့စိတ်’**
တွေမှာ **‘ရုပ်နာမ်’**တွေပဲရှိတယ်။ ဘယ်**‘ကိလေသာ’**မှ
မရှိပါဘူး။ နောက်စိတ်ကျမှ ဒီရုပ်နာမ်တွေကို မမြင်
နိုင်အောင် အဝိဇ္ဇာက ဖုံးကွယ်လိုက်တာပါ။ **‘အလင်း’**
မရှိလိုက်တာနဲ့ **‘အမှောင်’**ဝင်သွားသလို **‘သတိ’**
မရှိလိုက်တာနဲ့ **‘အဝိဇ္ဇာ’**ဝင်ပြီး ဖုံးကွယ်သွားတာပဲ။
အဝိဇ္ဇာရဲ့ဖုံးကွယ်လှည့်စားမှုကြောင့် ရုပ်နာမ်ကို
ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါလို့ အထင်မှားတယ်။ အဲဒါကို တဏှာ
ဥပါဒါန်နဲ့စွဲယူပြီး ကံတွေမြောက်အောင် စေတနာ
နဲ့အားထုတ်တာပဲ။ **‘မြင်တယ် - စွဲလမ်းတယ် -
အားထုတ်တယ်’**ဆိုတဲ့ ဝဋ်သုံးပါး လည်တာပါပဲ။

မြင်တဲ့ရုပ်နာမ်က ရှေ့စိတ်၊ သတ္တဝါလို့ စွဲလမ်းတာ
က နောက်စိတ်ပါ။ ဒါကြောင့် ရှေ့စိတ်ပြီးနောက် စိတ်မှာ
သတိကပ် နိုင် လာရင် သတ္တဝါအစွဲတွေကို
ပယ်နိုင်ပြီး ရုပ်နာမ်တွေကို တွေ့လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် **‘သတိပဋ္ဌာန်’**ဆိုတဲ့ ရှေ့စိတ်ပြီး
နောက်စိတ်မှာ **‘သတိ’**လိုက်တတ်ဖို့က အလွန်အရေး
ကြီးပါတယ်။ ဒါတွေကိုသိထားမှ ကိုယ်က ဘယ်လို
နှလုံးသွင်းရမယ်ဆိုတာ နားလည်သဘောပေါက်
မှာပါ။ အဲဒီလို သဘောပေါက်ဖို့ရာ ရုပ်အကြောင်း
နာမ်အကြောင်းတွေကို ဉာဏ်မှာ ပေါ်လွင်နေအောင်
သိမ်းဆည်းနေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရုပ်ဆိုတာ အဓိက **‘ဓာတ်ကြီး (၄)ပါး’**ကို
ရုပ်လို့ခေါ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့က ဓာတ်ကြီး
(၄)ပါးကို ဉာဏ်မှာ ပေါ်လွင်အောင် မသိမ်းဆည်း
ကြဘူး။ သိမ်းဆည်းရမယ်လို့လည်း ဉာဏ်ထဲမှာ

မပေါ်လွင်ကြဘူး။

ဒီတော့ ပထဝီဆိုတာ ရုပ်တရားရဲ့အမာခံပါ။ လက်နဲ့စမ်းကြည့်ရင် မာတာတွေ့မယ်။ မာတာက ပထဝီရှိလို့ မာတာပါ။ ပထဝီမရှိရင် မာလို့မရဘူး။ မာတာကို လက်နဲ့စမ်းလို့ရတယ်။ ပထဝီဓာတ်က မာတာကိုဆင်ခြင်ပြီး ဉာဏ်နဲ့သိရတာပါ။ ပထဝီဓာတ်ကို ဉာဏ်မှာ ပေါ်လွင်လာအောင် ကျွန်တော် တို့က သိမ်းဆည်းရမယ်။ ပထဝီဆိုတဲ့ အမာခံရှိမှ အာပေါကဖွဲ့စည်းလို့ရတာ။ ပထဝီမရှိရင် အာပေါက ဘာကိုသွားဖွဲ့စည်းမှာလဲ။ အဲဒီလိုပဲ ပထဝီဖြစ်တဲ့ အမာခံမရှိဘဲနဲ့ ပူလို့မရဘူး။ ပူတယ်ဆိုတာက ပထဝီရှိမှ ပူလို့ရတာ။ ပထဝီမရှိရင် ဘယ်ဟာက ပူမှာလဲ။ အဲဒီလို ဓာတ်ကြီး (၄)ပါးကို ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ရှားနေအောင် အများအားဖြင့် မသိမ်းဆည်းကြဘူး။

အမှန်က ‘သမ္ပဇဉ်’ဆိုတဲ့ ရုပ်နာမ်ကို ပေါ်လွင်

လာအောင် မဆင်ခြင်တတ်တာပါ။ အဲ့ဒီလိုဆင်ခြင်ဖို့ ကိုလည်း အရေးကြီးတယ်လို့ မထင်ဘူး။ ရုပ်တွေနာမ် တွေက သတိနဲ့ဆင်ခြင်တဲ့ **‘သမ္ပုဇဉ်အစွမ်း’** ကြောင့် ဉာဏ်မှာ **‘သုသဘောသုဆောင်’** ပြီး ထင်ရှားလာ တာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဆင်ခြင်တာက အဲ့ဒီ လိုမဆင်ခြင် ဘဲနဲ့ သင်ထားတဲ့ စာတွေကိုပဲ လိုက်ပြီး ဆင်ခြင် နေတဲ့သဘောမျိုး **‘သရုပ်ခွဲ’** သလို ဖြစ်နေတယ်။

သဘာဝတစ်ခုကို **‘ထိုးထွင်း’** သိမြင်အောင် မဆင်ခြင်နိုင်ဘူး။ ပထဝီဆိုတာ မာတယ်- ပျော့တယ်၊ အာပေါက ဖွဲ့စည်းတယ်-ယိုစီးတယ်၊ တေဇောက ပူတယ် -အေးတယ်၊ ဝါယောက တွန်းတယ် -တိုးတယ်၊ ဒီလိုပဲသိနေတယ်။ ဓာတ်ကြီး (၄)ပါးကို ပထဝီဆိုတဲ့ အမာခံရှိမှ အာပေါက ဖွဲ့စည်းလို့ရတယ်၊ အာပေါက ဖွဲ့စည်းမှ ခြပ်ဝတ္ထုဆိုတာ ဖြစ်တာ၊ ဒီတော့ ခြပ်ဝတ္ထု တွေကိုတွေ့တိုင်း ပထဝီကို အာပေါက ဖွဲ့စည်းထား

တယ်လို့ **‘ဉာဏ်’**နဲ့ယှဉ်ပြီး သိရပါမယ်။

ပူတယ်အေးတယ်ဆိုတာလည်း ပထဝီရှိမှ ပူလို့အေးလို့ရတာ၊ ပထဝီမရှိရင် ဘာကိုသွားပြီး ပူမှာလဲ၊ ပထဝီမရှိဘဲ ပူလို့အေးလို့မရဘူး၊ တွန်းတယ် တိုးတယ်ဆိုတာလည်း ပထဝီရှိမှ တွန်းလို့ရတာ၊ ပထဝီမရှိဘဲနဲ့ ဘာကိုသွားတွန်းမှာလဲ၊ ကျွန်တော်တို့ ဉာဏ်မှာ ဓာတ်ကြီး (၄)ပါးရဲ့ **‘သဘာဝလက္ခဏာ’** တွေက ထင်ရှားပေါ်လွင်မနေဘူး။

အဲဒီလို နှလုံးသွင်းမှု အားနည်းတဲ့အတွက် မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့ထိတိုင်း၊ စဉ်းစားတိုင်းမှာ ဓာတ်သဘောတွေက ဉာဏ်မှာ မပေါ်လွင်ဘူး၊ ဥပမာ **‘လှုပ်ရင် ဝါယော’**လို့ ထင်ကြတာ၊ ဒီတော့ လက်ကြီးလှုပ်နေရင်လဲ ကျွန်တော်တို့က ဝါယောပဲ၊ အမှန်က ပထဝီရှိမှ လှုပ်လို့ရတာ၊ မြင်ရတဲ့ လှုပ်နေ တဲ့လက်က ပထဝီကြီး၊ အဲဒီ**‘ပထဝီကြီး’**ကို ဟိုဘက်

ဒီဘက်တွန်းဖို့ဆိုတာ **‘ဝါယော’**မရှိဘဲနဲ့ ရွှေ့လို့မရဘူး။

ကျွန်တော်တို့ ဉာဏ်မှာ **‘ပထဝီနဲ့ဝါယော’**
ကို ဒီလိုတွဲပြီး မသိမ်းဆည်းဘူး။ လှုပ်တာ ဝါယော
ဆိုတော့ ပထဝီကျန်ခဲ့တယ်။ ရေပူတယ်-အေးတယ်
ဆိုတာ တေဇောပဲ။ ဒါပေမဲ့ ရေဆိုတဲ့ပထဝီမရှိဘဲနဲ့
ဘာကို ပူလို့ရမှာလဲ။ ကျွန်တော်တို့က အဲဒီလို မစဉ်း
စားဘူး။ အာပေါက ဖွဲ့စည်းတယ်-ယိုစီးတယ်ဆိုပေမဲ့
ပထဝီမရှိဘဲနဲ့ဘာကိုဖွဲ့စည်း-ယိုစီးမှာလဲ။ ရေတွေ
ယိုစီးနေတာကတော့ အာပေါဦးဆောင်နေတာပါ။
အဲဒီယိုစီးနေတာကြီးက ပထဝီရှိမှ ယိုစီးလို့ရတာ။
ယိုစီးတာက ရေမဟုတ်ဘူး။ ပထဝီပါ။ အဲဒီပထဝီ
တွေကို ယိုစီးအောင်လှုပ်တာက အာပေါပဲ။ ဒါပေမဲ့
ကျွန်တော်တို့က ပထဝီပျောက်နေတယ်။ လယ်တီ
ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ပြောတယ်။ မင်းတို့ကွာ
ဒီလောက်**‘ပထဝီကြီး ထင်ရှား’**နေတာတောင် မမြင်

နိုင်တာ **‘ကြောင်တောင်ကန်း’**တွေလို့ဆိုပါတယ်။
ကျွန်တော်တို့ မြင်သမျှတွေက **‘ပထဝီ’**တွေချည်းပဲ။
ယောက်ျားတွေ မိန်းမတွေ တိုက်တွေ ကားတွေ
ဖြစ်နေတာ ဉာဏ်မှာ ပထဝီကို မထင်ရှားသေးလို့ပါ။
မထင်ရှားတဲ့အတွက် **‘ရုပ်’**ကို တကယ်မသိသေးဘူး။

တရားတွေသာ အားထုတ်နေတာ ရုပ်မသိ
တော့ မြင်လိုက်တာနဲ့ ခွေးတွေ ကြောင်တွေ ခြင်တွေ
ဖြစ်နေတာပေါ့။ ခွေးဆိုလဲ ကြောက်တယ်။ ခြင်ဆိုလဲ
မကြိုက်ဘူးဆိုတဲ့ **‘ဒေါသ’**က ချက်ခြင်း ဖြစ်တာပဲ။
ရုပ်လို့မှ မသိတာ၊ ခွေးလဲ ရုပ်ပဲ။ ခြင်လဲ ရုပ်ပဲ။ ဉာဏ်မှာ
‘ပထဝီဆိုတဲ့ ရုပ်’သဘောက မထင်ရှားသေးဘူး။
ကျောက်ခဲလဲ ရုပ်ပဲ။ မြေကြီးလဲ ရုပ်ပဲ။ သစ်ပင်လဲ
ရုပ်ပါပဲ။ **‘ရုပ်ကို ရုပ်လို့’** မသိသေးလို့ပါ။

ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ဉာဏ်မှာ **‘ရုပ်ရဲ့
သဘာဝ’**က မထင်ရှားတော့ ရုပ်ကို ဘယ်လိုသိလဲလို့

မေးရင် ဘာပြောရမှန်းမသိဘူး၊ ဒီတော့ ကျွန်တော်က
 လက်ပေးဆိုပြီး ကိုယ့်လက်နဲ့ထိပြလိုက်တော့
 ဘာတွေ့လဲဆိုရင် မာတာပေါ်တာပေါ့။ မာတာပေါ်
 တာတောင်မှ သတိမပြုမိဘူး။ စာလိုတော့ရုပ်ကို
 သိမယ်၊ လက်ကိုထိရင် ဘာပေါ်မှန်းမသိသေးဘူး၊
 ထိရင်မာတာပေါ်တာပဲ။ မာတာက ပထဝီဦးဆောင်
 တဲ့ရုပ်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဉာဏ်မှာ မပေါ်လွင်
 တော သင်ကြားတဲ့အခါမှာ လူတွေနားလည်အောင်
 နည်းမျိုးစုံနဲ့ ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးက ပြောရပါတယ်။

ဓာတ်ကြီး (၄)ပါးဆိုတဲ့ ရုပ်ရဲ့သဘာဝတစ်ခု
 ကို ဉာဏ်မှာ မပေါ်လွင်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ ရုပ်ကို
 တကယ်မသိဘူး၊ ‘**ရုပ်**’ကို တကယ်မသိတော့ ဘယ်လိုမှ
 ‘**အသိဆင်းရဲ**’က မရုန်းနိုင်ဘူး။ ကားတွေ
 တိုက်တွေနဲ့နေရလို့ ချမ်းသာတယ် ထင်ချင်ထင်မယ်၊
 ဒါပေမဲ့ ‘**ရုပ်ကို ရုပ်လို့**’မသိသ၍တော့ ‘**အသိဆင်းရဲ**’

နေတုန်းပဲ၊ ပိုက်ဆံရှိတော့ အနေတော့ ဆင်းရဲချင်မှ ဆင်းရဲမယ်၊ ဒါပေမဲ့ အသိကတော့ ဆင်းရဲတုန်းပဲ၊ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့မှာ အသိဆင်းရဲ နေပါလားလို့ တော့ မမြင်နိုင်ဘူး။

‘အဝိဇ္ဇာ’အစွမ်း ဘယ်လောက်ထက်လဲဆို ရင် ဒီဓာတ်ကြီးလေးပါးကိုတောင်မှ ကျွန်တော်တို့ ဉာဏ်မှာ မပေါ်လွင်ဘူး၊ နာမ်တရားတွေက ပိုပြီး သိမ်မွေ့တယ်၊ ရုပ်တရားက ထင်ရှားတယ်၊ ဒီတော့ ရုပ်တရားတွေကို ဉာဏ်မှာ ပေါ်လွင်အောင် အရင် သိမ်းဆည်းတတ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

ကျွန်တော် အမြဲပြောပါတယ်၊ သစ်ပင်တွေ အပေါ်ထောင်နေတာပဲ၊ သစ်ပင်က ပထဝီ၊ အပေါ် ထောင်နေတာက ဝါယောပဲ၊ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဉာဏ်မှာ ပထဝီနဲ့ဝါယောလို့ မပေါ်ဘူး၊ ဓာတ်လေး ပါးမှာ အဓိကဦးဆောင်တာက ပထဝီနဲ့ဝါယောပဲ၊

ခါးတွေမတ်မတ်နေတာလဲ ပထဝီနဲ့ဝါယော၊ လက်
 တွေထောက်နေတာလဲ ပထဝီနဲ့ဝါယောပဲ။ အဓိက
 သူတို့(၂)ခု ဦးဆောင်နေတာပါ။ ပထဝီဆိုတဲ့ အစိုင်
 အခဲတည်နေဖို့ အာပေါက် ဖွဲ့စည်းထားတာ၊ ဝါယော
 ထောက်ကန်ဖို့ တေဇောက အားရှိမှလဲ ထောက်
 ကန်နိုင်တာပါ။ တေဇောက အားမရှိရင် ဝါယောက
 မထောက်ကန်နိုင်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့က **‘တေဇောနဲ့
 ဝါယော’**ကို အဲဒီလို မသိမ်းဆည်းဘူး။

မြင်လိုက်ရင် **‘ပထဝီနဲ့ဝါယောရဲ့သဘာဝ’**
 တွေကို ဉာဏ်မှာ ပေါ်လွင်မနေဘူး။ တိုင်တွေလည်း
 ထောင်နေတာပဲ။ ဉာဏ်ထဲမှာ ပထဝီနဲ့ဝါယောလို့မှ
 မပေါ်ဘဲနဲ့၊ ဝါးလုံးတွေ ထောင်ထားပြီး အပေါ်က
 အမိုးတွေ ပြုတ်မကျအောင် ထောက်ကန်ထားတာပဲ။
 ဒါပေမဲ့ ပထဝီနဲ့ဝါယောလို့ ဉာဏ်မှာ မပေါ်ပါဘူး။
 လက်တွေ့ဘဝမှာ နှလုံးသွင်း အားနည်းနေကြလို့ပါ။

တရားက အဝေးကြီးမှာ ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊
 ကိုယ့်ခန္ဓာမှာပဲရှိတာ၊ ကိုယ်ကြီးကလည်း ထောင်
 မတ်နေတာ ပထဝီနဲ့ဝါယောပဲ၊ အချို့အားမရှိရင်
 ကောင်းကောင်းတောင် မထိုင်နိုင်ဘူး။ ကောင်း
 ကောင်းမထိုင်နိုင်ဘူးဆိုတာ ကိုယ်ဆိုတဲ့ ပထဝီကို
 ဝါယောက မတောင့်တင်းနိုင်ဘူး။ ဝါယောမတောင့်
 တင်းနိုင်တာက တေဇောအားမရှိလို့ပါ။ ဒါပေမဲ့ အား
 မရှိရင် အားဆေးစားရမယ်လို့တော့ သိကြပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား လေးသင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း
 ကြာအောင် စွန့်လွှတ် အနစ်နာခံပြီးတော့ သတ္တဝါတွေ
 အတွက် လွယ်ကူအောင် ညွှန်ပြဟောကြားသွား တာပါ။
 အမှန်တော့ ကျွန်တော်တို့က အပျင်း ထူနေ တာ၊
 ညံ့လွန်းနေတာပါ။ မြတ်စွာဘုရားကို အားနာဖို့
 ကောင်းတယ်၊ ကိုယ့်အတွက် ဒီလောက် လွယ်လွယ်
 ကူကူသိနိုင်အောင် ရှာဖွေပြီးသင်ကြားပေးသွားတာ

တောင်မှ ကျွန်တော်တို့ရအောင်မယူနိုင်ဘူး၊ ကိုယ်
တိုင်လည်း မယူနိုင်သလို မျိုးဆက်သစ်တွေကို
လည်း မြတ်စွာဘုရားရဲ့ **‘သာသနာ အမွေ’**ကို လက်
ဆင့်ကမ်း ပေးရကောင်းမှန်းလည်း မသိသေးဘူး။

ပထဝီနဲ့ဝါယောတွေကို ဉာဏ်ထဲမှာပေါ်
လာရင် မိမိခန္ဓာကိုလည်း ဒီအတိုင်း မြင်လာမှာပါ။
ဒီတော့ ရုပ်ကို မြင်လာရင် မိမိခန္ဓာကြည့်လည်း
ရုပ်၊ ဘယ်ဟာကြည့်ကြည့် အားလုံးကို ရုပ်လို့ပဲ
မြင်လာတာပါ။ ခွေးလဲ မဟုတ်တော့ဘူး၊ ခြင်္လဲ
မဟုတ်တော့ဘူး၊ အားလုံးဟာ ရုပ်တွေပါပဲ။

သစ်ပင်လဲ ရုပ်ပဲ၊ ကားတွေလဲ ရုပ်တွေပဲ၊
ထိုင်ခုံတွေလဲ ရုပ်ပဲ၊ အဆောက်အဦးတွေလဲ ရုပ်ပဲ၊
ဉာဏ်မှာ ဒီလိုတွေ မပေါ်လွင်ကြသေးဘူး၊ အဲဒီ လိ
ပေါ်လွင်ဖို့ဆိုတာ **‘သမာဓိ’** အထိုက်အလျောက်
ရှိရမယ်၊ **‘သတိသမ္ပဇဉ်’**လဲ ရှိရမယ်၊ အခုပြောတာ

တွေက ခက်မှခက်ဘဲ၊ ကိုယ်မလုပ်တာဘဲရှိတာ၊
‘ရုပ်နာမ်’တွေကို နှလုံးသွင်းနေမှ **‘အသိဆင်းရဲ’**ကို
 ပယ်နိုင်တာပါ။ လောကမှာ **‘အို-နာ-သေ’**ဆိုတဲ့
 ခန္ဓာကြောင့် အနေဆင်းရဲတာနဲ့ အဝိဇ္ဇာ ကိလေသာ
 ကြောင့် အသိဆင်းရဲနေရတာပါ။ ဒါပေမဲ့ ဉာဏ်နဲ့
 သိရတဲ့ အသိဆင်းရဲကမပေါ်လွင်ဘူး၊ ပိုက်ဆံမရှိလို့
 ဆင်းရဲတာကပဲ ပေါ်လွင်နေတယ်။

အခုလို အသိဆင်းရဲနဲ့ အနေဆင်းရဲကို
 ခွဲခြားသိလာတော့ စာလိုမဟုတ်တော့ပဲ လက်တွေ့
 ဘဝတွေနဲ့ နီးစပ်သွားပြီ။ ဒါကြောင့် **‘အနေဆင်းရဲ
 တာက ခန္ဓဆင်းရဲ’**၊ **‘အသိဆင်းရဲက ကိလေသာ
 ဆင်းရဲ’**၊ အဝိဇ္ဇာအဖုံးပိတ်နေလို့ ကျွန်တော်တို့
 အသိတွေ ဆင်းရဲနေရတာ၊ **‘အသိဆင်းရဲ’**တာကို
‘ကိလေသာဆင်းရဲ’လို့ မသိဘူး၊ **‘စာ’**မတတ်မှပဲ
 အသိဆင်းရဲတယ်လို့ ထင်ကြတာပါ။

မြတ်စွာဘုရားက တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းဖြစ်တဲ့ **‘သတိပဋ္ဌာန်’**ကို သင်ပြသွားတာပါ။ စာဖတ်လို့ မှတ်မိတာက သညာပဲ။ **‘သညာနဲ့သတိ’** ဒီနှစ်ခုမကွဲဘူး။ စာတွေဖတ်ပြီး မှတ်မိနေတာ သညာတွေပဲ။ သတိရဲ့နီးသောအကြောင်းကလဲ သညာပဲ။ ဒါကြောင့် စာတော့ဖတ်ရတယ်။ အခုတော့ စာဖတ်တာက သတိရဲ့နီးသောအကြောင်းမဟုတ်ပဲ မာနရဲ့နီးသောအကြောင်း ဖြစ်နေတတ်တယ်။ စာတွေလည်းတတ်ရော **‘မာန’**က ငါသိ-ငါတတ် ဖြစ်လာတယ်။ နျူကလီးယားပါဝါက ဗုံးထုတ်လဲရတယ်။ လျှပ်စစ်ထုတ်လဲရတယ်။ ဒီလိုပဲ သညာက မာနဖြစ်ချင်လည်းရတယ်။ မာနပြုတ်ချင်လည်းရတယ်။ သတိနဲ့အသုံးချတတ် ဖို့သာ အရေးကြီးတာပါ။ ဒီတော့ **‘သတိ’**ကသာ **‘မကောင်းမှု- အကုသိုလ်’**ကိုပယ်ပြီး **‘ ကောင်းမှု -ကုသိုလ်’**ကို ရွေးချယ်နိုင်တာပါ။

‘ကံကုသိုလ်ကနေ ဉာဏ်ကုသိုလ်’ ဖြစ်
 အောင်လည်း **‘သတိ’**ကပဲ လုပ်နိုင်တာ၊ ဒါပေမဲ့
 ကျွန်တော်တို့သတိက ကောင်းကောင်း မကျက်စား
 နိုင်သေးဘူး။ သတိကျက်စားနိုင်အောင် ဘာဝနာ
 များများပွားရမှာပါ။ **‘အာသေဝနပစ္စယော’**ဆိုတဲ့
 အထပ်ထပ် ပွားများနေရမယ်။

ဗာဟီရတွေများရင် **‘သမာဓိ’**မရှိတဲ့အတွက်
 အာရုံတွေနောက်ပါတယ်။ အာရုံတွေများနေလို့
 အာရုံတွေနောက်တာပါ။ အာရုံတွေ ဘာလို့များလဲ
 ဆိုတော့ အာရုံတစ်ခုအပေါ်မှာ စိတ်က မတည်
 ကြည်နိုင်ဘူး။ **‘သမာဓိ’**အားမရှိဘူး။ လူတွေကြည့်ရင်
 စကားပြောတာဖြစ်ဖြစ် မျက်နှာအမူအရာ အနေ
 အထားပဲဖြစ်ဖြစ် တည်ငြိမ်တဲ့ အနေအထားကို
 တွေ့ရခဲတယ်။ ပျာယာခတ်နေတာများတယ်။ စိတ်
 က မငြိမ်ဘူး။ စိတ်မငြိမ်ရင် ရုပ်လည်း မငြိမ်ပါဘူး။

ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့က တရားအား ထုတ်ရင် မလှုပ်နဲ့လို့ပြောတာ၊ မလှုပ်နဲ့ဆိုတာ ကိုယ်မလှုပ် ခိုင်းတာဆိုပေမဲ့ အဓိကက စိတ်မလှုပ် စေချင်တာပါ။ စိတ်ကို တည်ငြိမ်စေချင်တာ၊ ဒါပေမဲ့ စိတ်ကို တည်ငြိမ်ဖို့ဆိုတာ လှုပ်ချင်တဲ့စိတ်ကို **‘သတိဝီရိယ’**နဲ့ပယ်ရှားရတယ်။ စိတ်မလှုပ်မှ ကိုယ်က မလှုပ်တာ၊ လှုပ်ချင်တာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ကိလေသာကြောင့် လှုပ်ချင်တာ၊ ကိလေသာကို **‘ဝီရိယ’**နဲ့ရှုန်းရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဉာဏ် မှာတရားအားထုတ်တာ **‘ကိလေသာပယ်ဖို့’**ဆိုတဲ့ သဘောက မထင်ရှားဘူး၊ မထင်ရှားဘူးဆိုတာ အဝိဇ္ဇာအဖုံးက ပိတ်ဖုံးနေသေးလို့ပါ။

သာသနာနဲ့တွေ့တုန်း ဘာလုပ်လုပ် **‘အဝိဇ္ဇာပယ်ဖို့’**ဆိုတာ ဉာဏ်မှာ မပေါ်လွင်သေးဘူး၊ အများအားဖြင့်တော့ ခိုင်းလို့လုပ်ရတာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါ

အဝိဇ္ဇာဦးစီးပြီး လုပ်နေတာပဲ။ ဉာဏဝိပွယုတ် ကုသိုလ်တော့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဉာဏ်တော့မပါဘူး။

သာသနာနဲ့ကြုံတယ်ဆိုတာ လယ်တီဆရာ တော်ဘုရားကြီးက **‘ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဒီပနီမှာ အဝိဇ္ဇာ ပယ်ဖို့ သာလို့ ရင်း’**တဲ့။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဉာဏ်မှာ အဲဒီလောက်မပေါ်လွင်ဘူး။ ပြောတိုင်း ဆိုတိုင်းမှာ **‘သတိနဲ့နှလုံးသွင်း’**တာ အားနည်းနေ တယ်။ ရုပ်တွေနာမ်တွေပေါ်မှာ **‘ထိုးထွင်း’**မြင်နိုင် တဲ့ဉာဏ်တစ်ခု မဖြစ်သေးဘူး။

ဒီတော့ လူတွေ ဆင်းရဲတာက အနေ ဆင်းရဲတာပါ။ အနေဆင်းရဲလို့ အကူအညီပေးကြ တာကို **‘ပရဟိတ’**လုပ်တယ်လို့ဆိုကြတယ်။ အဲဒါ **‘လူမှုပရဟိတ’**လုပ်တာပါ။ အသိဆင်းရဲကို အကူ အညီပေးတာကိုတော့ **‘ဓမ္မပရဟိတ’**လို့ ခေါ်ရမှာ ပေါ့။ ဒီလိုလူမှုပရဟိတနဲ့ ဓမ္မပရဟိတကို တွဲလုပ်

နိုင်မှ **‘အနေဆင်းရဲရော အသိဆင်းရဲရော’** ပယ်နိုင်
မှာပါ။ လူမှုပရဟိတတွေကတော့ အသိများနေကြ ပေမဲ့
ဓမ္မပရဟိတတွေ အသိနဲ့နေကြပါသေးတယ်။

ဒီတော့ အနေဆင်းရဲတာက **‘ခန္ဓဆင်းရဲ’**
အသိဆင်းရဲတာက **‘ကိလေသာဆင်းရဲ’**ပါ။ အဝိဇ္ဇာ
ပိတ်ဖုံးနေလို့ အသိဆင်းရဲနေတာပါ။ ဒါပေမဲ့
ကျွန်တော်တို့က **‘ပရဟိတ-ပရဟိတ’**နဲ့သာပြောနေ
တာ သမုတိနယ်က သူသိင်္ဂါသိလောက်ပဲ၊ နောက်
ဆုံး နိဗ္ဗာန်နဲ့ဆက်စပ်တဲ့ အသိမျိုးရှိလားဆိုရင်
ပရဟိတနဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဘယ်လိုဆက်စပ်ရမှန်း မသိဘူး။

ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့မှာ (ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း
ကျောင်း၊ ဆေး)ဆိုတဲ့ စားဝတ်နေရေး ကျန်းမာရေး
အထောက်အပံ့တွေလို့ တယ်။ ဒီအထောက်အပံ့
တွေရှိမှလည်း အသိဆင်းရဲကို ပယ်နိုင်မယ်။ အသိ
ဆင်းရဲပယ်လိုက်တာနဲ့ အနေဆင်းရဲလည်း ငြိမ်း

သွားမှာပါ။ ဒီတော့ ခန္ဓာရနေသမျှတော့ အနေ ဆင်းရဲကဖြစ်နေမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီအနေဆင်းရဲနဲ့ အသိဆင်းရဲတွေကို **‘လောကနဲ့ဓမ္မ’** ဆက်စပ်ပြီး နားလည်နေရမှာပါ။

မြတ်စွာဘုရား ဘာဟောဟော မင်္ဂလသုတ် ဟောလဲ နိဗ္ဗာန်ထိရောက်တာပဲ။ မေတ္တသုတ် ဟော လဲ နိဗ္ဗာန်ထိရောက်တာပဲ။ အဲဒီလမ်းဆုံးကို ကျွန်တော်တို့ မမြင်နိုင်ဘူး။ **‘လမ်းစဉ်နဲ့ပန်းတိုင်’** ဆိုတာရှိတယ်။ **‘လမ်းစဉ်’** လောက်ကိုပဲ **‘ပန်းတိုင်’** ထင်နေတာ။ ပန်းတိုင်အဆုံးအထိ မမြင်နိုင်ကြဘူး။

မြတ်စွာဘုရားကသာ အကုန်လုံးကို သဗ္ဗညုတဉာဏ်နဲ့ ထိုးထွင်းသိမြင်ပြီး ဟောကြား သွားတာပါ။ အခုတော့ နိဗ္ဗာန်ကို သာမန်လူတွေ နားလည်နိုင်တဲ့ အနေအထားတစ်ခုကို ကျွန်တော် တို့ ပြောနိုင်လာပြီ။ တစ်သံသရာလုံး ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ

ငါ-သူတပါး အနေနဲ့ပြောဆိုလာကြတာ အကုန်နား
လည်တယ်။ ရုပ်တွေနာမ်တွေလဲ ပြောလိုက်ရော
နားမလည်တော့ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့
သံသရာတစ်လျှောက်လုံးမှာ ကျွန်တော်တို့ တခါမှ
ဒီလို နှလုံးမသွင်းခဲ့ဘူးနဲ့တူပါတယ်။

အခုမှ နှလုံးသွင်းရတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့
ဉာဏ်ထဲမှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားမနေဘူး။ နားလည်
မလွယ်ဘူး။ သဘောပေါက်မလွယ်ဘူး။ အခုမှစပြီး
သိရသလိုဖြစ်နေတာ။ ဒါ့ကြောင့် များများနှလုံးသွင်း
ပွားများနိုင်ဖို့၊ ဒီလိုပွားများ နှလုံးသွင်းနိုင်
အောင် အခွင့်အရေးကောင်းတွေရအောင် ဓမ္မဆွေး
နွေးပွဲတွေ လုပ်ပေးနေတာပါ။ ကိုယ့်အခွင့်အရေးရ
နေတာတွေကို ယူတတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အခုလို
‘ဉာဏ်’ ဖြစ်မဲ့ အခွင့်အရေးကို ယူတတ်တဲ့ အလေ့
အကျင့်က ကျွန်တော်တို့မှာ အားနည်းနေသေးတယ်။

ဓမ္မဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ ကိုယ်တိုင်ပါဝင် ပြောကြားနိုင်ပြီး ‘ဓမ္မအဓမ္မ’ ကိုလက်ဆင့်ကမ်းနိုင် တဲ့ အဆင့် ကြိုးစားကြရမှာပါ။ ကျွန်တော်တို့ သာသနာတော်နဲ့တွေ့ခိုက်မှာ အခုလိုသိနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးတွေရတုန်း ကိုယ်က ကြိုးစားရမှာပါ။ သာသနာတလျှောက် ဒီလိုအခွင့်အရေးက နောက် ထပ်တစ်ခါပြန်ရဖို့ ဆိုတာ လွယ်မယ်မထင်ပါဘူး။

ဒါကြောင့် ကြိုးစားအားထုတ်ကြပါလို့ တိုက်တွန်းရင်း ကျန်တဲ့အချိန်မှာ ဝင်လေထွက်လေ နှလုံးသွင်းရင်းနဲ့ သတိ ဝိရိယ သမာဓိတွေ တည် ထောင်ကြမယ်။

(၁-၆-၂၀၁၇)နေ့တွင် တကောင်းကျောင်းတိုက်၌ ပြောကြားခဲ့သော ဒေါက်တာစိုးလွင် (မန္တလေး)၏ နံနက်ခင်း ဓမ္မ ကောက်နုတ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။

*****

“အသိဆင်းရဲနဲ့အနေဆင်းရဲ”

စာမတတ်ရင် ‘အသိဆင်းရဲ’တယ်၊ ပိုက်ဆံမရှိရင် ‘အနေဆင်းရဲ’တယ်လို့ ဆိုကြတယ်၊ အမှန်က ရုပ်နာမ်လို့ မသိအောင် ‘အဝိဇ္ဇာ’ဖုံးနေသမျှ ‘အသိဆင်းရဲ’နေသလို ‘ခန္ဓာ’ ရှိနေသမျှလည်း ‘အနေဆင်းရဲ’က မလွတ်နိုင်သေးပါဘူး။

မြတ်စွာဘုရားက အဝိဇ္ဇာဖုံးနေတဲ့ အသိဆင်းရဲကို ‘ဗောဓိပင်နဲ့ရွှေပုလ္လင်’မှာ ပယ်ခဲ့တယ်၊ ခန္ဓာရှိနေသမျှ နှိပ် စက်ခံနေရတဲ့ အနေဆင်းရဲကိုတော့ ‘ကုသိနာရုံ အင်ကြင်း တော’မှာ အပြီးပယ်ခဲ့တယ်။

‘အနေဆင်းရဲ’ကိုသက်သာစေတာက ‘လူမှုပရဟိတ’
‘အသိဆင်းရဲ’ကို ပယ်နိုင်တာက ‘ဓမ္မပရဟိတ’

ဒေါက်တာစိုးလွင်(မန္တလေး)